

DELAJSKA FRONTA

Uredništvo: Maribor, Koroška cesta 5. Uprava: Maribor, Koroška cesta 1. Naročnina: celoletno Din 36.—, mesečno Din 3.—, Oglasi po ceniku. — Izhaja vsako soboto kjurta.

Slovenski tabor v Mariboru — tabor kmetov in delavcev.

Brez hrupne časniške agitacije se je pripravil v Mariboru za 9. t. m. tabor JRZ, kot proslava 30 letnice političnega delovanja našega slovenskega voditelja dr. Antona Korošca, soustanovitelja JRZ.

Napačno bi bilo to imenovati tabor stranke, ampak bil je: Slovenski tabor, kakor se je glasil napis na slovenskih zastavicah, ki smo jih po dolgem času spet enkrat smeli javno nositi kot znak. Ker pa smo Slovenci »narod kmetov in delavcev«, smemo torej popolnoma upravičeno imenovati ta tabor: tabor kmetov in delavcev.

Zbrali so se od vseh strani Štajerske v Maribor, da izrazijo »iskreno zahvalo, globoko spoštovanje in neomajno zaupanje« (besede iz brzojavke, poslana dr. Korošču v Belgrad) svojemu voditelju, ki ga potrebujemo danes, kakor smo ga v najtežjih urah našega narodnega življenja.

Do 10.000 kmetov in delavskih mož in fantov se je zbralo na shodišču v Ljudskem vrtu. Iz Belgrada so prišli: minister dr. Miha Krek, min. za šume in rude Gjur Jankovič in glavni tajnik JRZ Franc Smodej, dalje ban drinski in številni zastopstvo iz Vojvodine ter številni domači odličniki.

Prvi je govoril min. Jankovič, ki je pregledno podal politični, kulturni in gospodarski program stranke, ki ji je dr. Korošec soustanovitelj. Glede socialne politike je izjavil: »Mi smo za največjo zaščito delovnega človeka in bomo ščitili našega delavca pred izkoriščanjem tujega kapitala.«

Za njim je nastopil naš minister, Korošec sodelavec, dr. Krek in govoril o nalogah stranke in njenem delu. Dotaknil se je tudi političnega življenja na Hrvaškem, ki mu daje važen pomen, saj je tudi osnova politike JRZ: popolna enakopravnost vseh državljanov. Pokazal pa je tudi na razdiralno delo, ki ga hočejo nekateri vršiti pri nas pod firmo mačkovstva. Pravi:

»Dr. Mačkovo gibanje ima kot hrvaško narodno gibanje svoje mesto in svojo vrednost. Politično šumarjenje, ki se pod dr. Mačkovo firmo pojavlja po drugih, zlasti tudi po nekaterih slovenskih krajih, pa je političen nesmisel, cepčenje slovenskih sil in zato čista izguba in škoda.«

Druge politične grupe in stranke nas pri pregledu političnega položaja ne zanimajo, ker na tok javnega življenja nobene resnejšega vpliva nimajo. Čuli so za francosko ljudsko fronto in so poizkusili ustvariti proti JRZ skrajno levičarsko grupo Ljudsko fronto. V svoji vsebini pa to ni nič drugega kot dogovor med nekaterimi eksponenti komunistov in zastopniki nekkih levičarskih mladih časnikarskih in propagandnih krožkov, mačkovcev in menda celo nekkih ljudi, ki se prištevajo krščanskim socialistom. Ti zastopniki so se v Mariboru in Ljubljani dogovorili, da bodo pri prihodnjih volitvah zlasti v občinah nastopali povsod enotno, sicer na razne načine, a vendar povsod proti naši stranki. Svoj dogovor so nazvali ljudska fronta. Dejansko pa je ta fronta brez ljudstva in tudi fronta ni, ampak jata nergačev, razdiračev, ki se dajo voditi ali od nezrelih ambicij ali nizkih instinktov in sistematizirane komunistične propagande. Ne bi se bavili s tem pojavom. Vemo, da kaj resnejšega in trajnejšega iz nje nastati ne more. Toda paziti moramo, da se obvarujemo tudi vsake trenutne škode.

Našemu katoliškemu delavstvu bi rekel tole. Življenjska bodočnost in obstoj našega delavstva je edinole v trdni povezanosti z vsemi drugimi stanov v krščanski skupnosti po naših večnih socialnih načelih. Marksisti vas prikrito in neprikrto vabijo, pa bodo planili po vas in vas vrgli od vašega dela in zaslužka, kakor hitro bodo mogli. Saj stare skušnje to uče. Enotna delavska fronta proti drugi naši krščanski skupnosti je le parola, ki naj marksištom na konja pomaga, vas, krščanske delavce pa pogubi.

Nič malodušja. Naš krščansko socialni nauk in program je neprimerno bogatejši in tudi za vsakdanjo življenjsko borbo

Narodom sveta rešimo — kruh in Boga.

Ali ni čudno, da je danes toliko ljudi lačnih, raztrganih, brez strehe. Danes, ko je tudi po slovenski zemlji že skoraj več fabriških dimnikov kot cerkvenih stolpov! Kako to, da danes ni kruha, ko ga pred fabriškimi dimniki ni manjkalo? Vprašujete, zakaj? Zato, ker vse te fabrike, ki so jih kdajkoli pozidali na naši zemlji, že pred svojim rojstvom niso bile namenjene našemu ljudstvu, temveč izrabljanju naše zemlje. In zato niso prinesle blagostanja, ne novega kruha, temveč mnogo več gorja, sovraštva, kletve. In velik del naše zemlje, ki je prej bil naše krušno polje, je danes zlata jama nepoznanih po imenu in narodnosti... In tako je danes skovan preko, počez in okoli naše slovenske zemlje jeklen obroč, ki trga zemljo od ljudstva in jo zida v nepoznan breznarodni svet akcijskega velekapitala.

Tako ni samo pri nas, tako se godi vsem narodom sveta. Hudič se je zaklel proti ljudstvu. V obliki svobode in z orožjem kapitala je zmagal: izstradal je ljudstva! Njegovi agenti pa so se kot kače splazili po svetu in hujskali lačne množice proti Bogu in Cerkvi. Glejte, tu sta škodljivca, ta sta kriva! In zbegane množice so verjele, pa ostale brez kruha in še — brez Boga! Hudič je dosegel svoj edini cilj: V borbi proti Bogu in krščanstvu je združil zlati salon s podivjano uli-

co, kapital s pestjo, framazonerijo — predstavnicu rmenega akcijskega velekapitala, s kominternom, posestnico rdečega sovjetsko-državnega kapitala, zapadnega brezbožnika z vzhodnim, Pariz z Moskvo. Iz te zveze se je rodila »ljudska fronta«, avantgarda sovjetskega boljše-vizma v evropski uniformi.

Poznamo skrivnost rumeno-rdeče, framazonsko-boljševiške alianse, ki načrtno spravlja svet ob kruh in Boga in je pri tem še toliko zlobna, da hujška svoje izstradane sužnje na Cerkvi, ki da je kriva tega zemeljskega pekla.

Poznamo to največjo laž v svetovni zgodovini. Zato nam je naložena temu spoznanju odgovarjajoča zgodovinska naloga: razkrinkati in razbiti roparsko rmeno-rdečo fronto, ki sta njena predstavnik Loža in Komintern, pogonska sila pa svetovno židovstvo.

Zato priključujemo naše slovenske legije svetovni katoliški fronti, ki nas poziva na križarsko vojsko pod zastavo Kristusa Kralja z geslom in ciljem: Narodom sveta zopet priboriti kruh in Boga!

Kajti brez kruha na svetu ne bo Boga! Brez Boga pa ni večnostnega odrešenja duš, kar je končni cilj našega zemeljskega življenja.

Delavska mladina v Mariboru.

Bodimo odkriti. Za delavsko mladino, za njeno vzgojo in pravilno usmerjenost smo se vse premalo brigali. Velik del obrtne in delavske mladine gre svoja pota. Veliko je mladine, ki je za katoliško stvar izgubljena. Mnogo krivde nasi domača družinska vzgoja, ki jim na pot v življenje da vse premalo pozitivnega. Največ krivde, da se izgubi toliko mladih ljudi, pa nosi slaba družba, ki mladega človeka omreži ter sprosti v njem vse slabe nagone. Vpliv ulice na miselnost in bodočnost mladega človeka je premočan.

Edina odpora proti vplivu slabe družbe je dobra katoliška organizacija. V vseh povojnih letih se je za delavsko mladino v Mariboru bore malo storilo in to vključno temu, da smo imeli katoliško strokovno organizacijo. Edino v zadnjih treh letih je bil storjen v tem oziru korak naprej, ko se je v okviru Stolnega prosvetnega društva, Gledališka ul. 2, osnoval poseben fantovski odsek, ki je zajel v teku let le-

po število članov. Ko se bo otvoril pod zaščito »Društva za varstvo obrtne mladine« v sedanjem delavskem azilu vajeniški dom, bo to zopet velik korak naprej.

Skrajni čas je, da pridobimo delavsko mladino, pa tudi obrtno. V vsaki župniji mesta, v vseh mariborskih delavskih predelih bi se morali osnovati mladinski odseki v okviru prosvetnih društev, ki naj bi zajeli mladino ter usmerili mlade, po razmahu kipeče sile delavske in obrtne mladine v pozitivno smer, v veliko katoliško delavsko skupnost. Katoliška strokovna organizacija v Mariboru ni doslej v tem oziru ni ničesar storila.

Iz listov izvemo, da se je v okviru JSZ v zadnjem času osnoval Mladinski odsek. Prav. Imel bo obširno polje dela med še neorganizirano mladino. Želimo pa, da se v že obstoječe prosvetno-mladinske organizacije, kjer je organizirana delavsko-obrtna mladina ne vmešava ter ne vabi že organiziranega članstva v svoje vrste.

praktičnejši in uspešnejši kot najradikalnejši marksizem.

Tretji je govoril tajnik stranke Smodej. Za njim bivši predsednik oblastne skupščine dr. Josip Leskovar, ki je zlasti poudarjal zahtevo po samoupravi, ki je znak prave demokracije in ki odpravi škodljivo centralizacijo.

Četrti govornik dr. Ferdo Miler o delu slovenskih duhovnikov, ki so v nacionalnem in gospodarskem oziru stali vedno narodu ob strani.

In »zaradi tega si tudi naš narod ne more misliti in v svoji zdravi celoti nikdar ne bo dopustil, da bi ga obyladala kaka mešana rdeča ali rdeča ljudska fronta, ker tudi ob vzgledih sedanjosti predobro ve, kaj mu grozi, če pridejo na vlado nasledniki takih rdečih frontarjev, to so komunisti. Preveč je povezan naš narod s svojo vero in s svojimi cerkvami in križi, katere si je postavil po dolinah in hribih ne samo, ker je našel v njih svojčas obrambo in rešitev pred krvoločnimi Turki, ampak tudi zaradi tega, da išče in najde in bo iskal tudi še naprej pomoči in tolažbe pri Bogu.«

Poudaril je zahtevo javnih del, da se dvigne zaslužek našega delavca in tako njegova kupna moč, ki bo pomogla tudi kmetu.

Zastopnik delavcev in železničarjev g. Kristofit je izrekel ostro obsodbo marksi-

stičnih nauk in voditeljev. »Nočemo razrednega boja, pač pa sporazuma stanov na podlagi spoštovanja dela in delavca kot osebnosti... Mi ne prosimo milosti in ne miloščine, mi svojo pravico na podlagi svojega poštenega dela zahtevamo in polno priznanje vrednosti našega dela tirjamo. Pravična socialna zakonodaja mora za vse delavce dostojno skrbeti, ker je po človeški pameti in po krščanskem naziranju vsak delavec vreden svojega plačila... Zaničevalci delavskih zahtev in pravic so grobokopi naroda države in človeške družbe.«

Govoril je še zastopnik obrtnikov g. Ivan Sojč. Vse zahteve so se zile v resolucijo, ki zahteva popolno samoupravo in decentralizacijo našega javnega, politično-upravnega, gospodarskega, kulturnega in socialnega življenja; dalje, »da se dajatve državljanov bistveno uporabljajo tam, kjer je njihov vir;« sploh, da se pomore kmetu, obrtniku, delavcu in brezposelnim izobražencem.

Zopet je zagorelo upanje, da morda le pride pomoč ob 12. uri in vera, da nas voditelj povede v lepšo bodočnost.

Pristaši tako imenovane ljudske fronte pa so od daleč s povešenimi glavami opazovali, kako se zbira prava ljudska fronta popolnoma neke drugje, kakor bo oni želeli.

Hočemo prave stanovske zbornice!

Vprašanje ustanovitve kmetijskih zbornic je otvorilo zanimivo debato, kakšne zbornice hoče krščansko strokovno gibanje: Razredne ali skupne, sestavljene na paritetni osnovi iz podjetnikov ter uslužbencev. Strokovna zveza poljedelskega delavstva zahteva, naj bodo zbornice sestavljene po načelu paritete iz vrst delavcev in kmečkih posestnikov. Marksisti so takoj napadli to zamisel in jo odklonili kot nesprejemljivo. Njim so se pridružili sedaj tudi krščanski socialisti.

V »Del. Pravici« od 30. julija 1936 pravi uvodničar, ki ga razodeva slog, da je isti kot pri obeh prejšnjih številkah: »Ta gledanja in prizadevanja so gospodarsko in socialno politično neosnovana in zgrešena... V ta stvarna vprašanja naj bi se vsaj malo poglobili tisti, ki hočejo po vsej sili biti krščanski strokovničarji. Delavstvo zavrača načrt uredbe o kmetijskih zbornicah, pod katere naj bi po tem načrtu spadali tudi poljedelski delavci... Paritete ne morejo imeti.«

Glavna trditev torej je, da krščanski strokovničarji ne morejo biti za skupne zbornice. Kako je s tem? Če bi bili navezani na ideologijo krščanskih socialistov v Sloveniji, bi jim skoro morali pritrditi. Saj je še celo zakon o zaščiti delavcev uzakonil razredne delavske zbornice. Vendar pa se moramo že ozirati na mnenje krščanskih strokovničarjev drugih držav, med katerimi so imeli in upamo, da bodo še imeli, nemški prevladujoč položaj. Ti strokovničarji, ki so predstavljali pred Hitlerjem milijonsko armado, pa so izjavili na svojih kongresih, »da ne vidijo v razrednih zbornicah jamstev za možnost sodelovanja delodajalcev in delojemalcev pri razvoju proizvodnih sil.« To je tudi res! Zdrav in nepokvarjen razum veli, da bosta dve stranki preje prišli do sporazuma in zaključkov, če bosta sedli skupaj za eno mizo in se prijateljsko pomenili, kot pa da sedita vsaka za svojo mizo, druga drugo pobijata in hoče vsaka, naj obvelja le njena zahteva. Razredne zbornice poglabljajo razredna nasprotstva. Kdor hoče odpraviti razrednega boja, mora delati na odpravo razrednih nasprotstev v vseh ozirih. Kdor tako ne dela, neti nasprotja, kar je obsodbe vredno, pa naj se dogaja kjerkoli. Vsi pravi krščanski strokovničarji moramo hoteti odpravo nasprotstev, izvedbo praktičnega solidarizma. Kdor tega ne dela, vara druge o sebi, če se imenuje krščanskega strokovničarja.

Med vrstami pove isti uvodničar, da je mogoče uresničiti take načrte (o nerazrednih zbornicah) v drugačnem in ne sedanjem gospodarskem ustroju. Se strinjamo! Mi, ki se imenujemo krščanske strokovničarje, čeprav ne po sili, se zavedamo, da ne bi smelo ostati samo pri eni nerazredni zbornici. Druge je bilo že zapisano, naj gre ta razvoj naprej, naj bi dobili uslužbenci povsod pravico do enakovrednega sodelovanja. Pri kmetijski zbornici si želimo le začetek, ne pa tudi konca. Novega reda ni mogoče zgraditi čez noč, kar naenkrat. Graditi je treba postopoma in previdno. Če hočemo kot krščanski strokovničarji res delati v duhu Quadragesimo anno, moramo njene smernice ne le zagovarjati v teoriji, temveč jim moramo priboriti uveljavljenje. In če je prišla v debato naprej kmetijska zbornica, nismo delati proti strokovničarskim idealom in papeževim naukom, temveč moramo reči: Poklicne zbornice hočemo, če je to komu všeč ali ne, če to marksisti odobravajo ali zavračajo! — V tem vidimo dejansko izvedeno samostojnost in neodvisnost krščanskega strokovnega gibanja.

Priznamo, da po sedanjem načrtu zakona o kmetijskih zbornicah kmečki delavci nimajo paritete. Nimajo je pa za to, ker jim je načrt ne daje. Radi ene pomanjkljivosti, ne moremo zavračati zdravega načela. Horiti se moramo nasprotno za izvedbo načela in za odpravo pomanjkljivosti. Zato je tudi izjavila organizacija poljedelskega delavstva prva, da poljedelsko delavstvo od skupnih zbornic po sedanjem načrtu ne more zase nič pričakovati. Zato je res nepremišljeno pisati »o nevednosti onih, ki ta načrt priporoča-

jo. Da, celo po zlobi diši to. Gorostasno nevednost v vprašanju kmetijskih zbornic kaže uvodničar »Del. Pravice« sam, ko pobija nek načrt, ki ni več načrt. Po naj-novejšem osnutku zakona o kmetijskih zbornicah bi spadali pod zbornice le tisti kmetiči delavci, ki ne spadajo pod zakon o zavarovanju delavcev.

Trditev, da gre delavstvu slabo celo tam, kjer ima pariteto, je dokaj čudna. Veseli bi bili, če bi zagovornik razrednih zbornic dokazal, koliko so dosegle delavske zbornice več kot pa bi doseglo delavstvo v skupnih zbornicah s podjetniki. Če pi samozvanik čital hrvatsko krščansko

strokovničarski »Socialno Pravdo«, ki tudi ne stoji na razrednem stališču in neusmiljeno razkriva blagodat jugoslovanskih delavskih zbornic, ki jih vodijo sami razrednobojneži, bi dobil mogoče o teh zbornicah nekoliko drugačne in pravilnejše pojme, kot pa jih ima on.

Ta primer nam jasno kaže, kako je krščansko-socialistična strokovna organizacija oddaljena po duhu od krščanske strokovne organizacije. Med njenim pojmovanjem in pojmovanju strokovnega gibanja ostalih držav je globok prepad, ki ga ni mogoče zakriti s prav ničemer.

Svojevrstni katolicizem.

Ze večkrat je bilo poudarjeno, da nekateri drugače govorijo za javnost, in zopet drugače, ko so v tako zvanem ožjem krogu.

V resolucijah in na manifestacijskih zborovanjih govorijo o socialnih okoliščinah papežev Leona XIII. in Pija XI. kot o edinem izhodišču iz sodobne socialne zmede. — V ožjem krogu, ko so sami med najbolj zaupnimi, govorijo drugače ter osporavajo socialno delo katoliške Cerkve.

V javnost, ki hoče lepih besed ter jim navdušeno ploska, mečejo fraze o doslednem katolištvu in zvestobi do Cerkve, v privatnih razgovorih pa pripovedujejo o tem škofu in o onem kardinalu, kako ni socialen in da se druži s kapitalisti... Senco vidijo, sonca pa ne marajo...

Govorijo: Cerkve je odpovedala. — Slepici! Sami pa še niso prišli do spoznanja, da so prav za prav odpovedali sami, ker so se oddaljili od Njega, ki jo je ustanovil ter tavajo tja, kjer taborijo nasprotniki.

Pravijo: potrebna nam je enotnost. Toda to so samo besede, dejanja kažejo drugače. »Ljudska fronta« jim je ideal. Po-zabili pa so, da prava ljudska fronta ni od včera, ampak že od zdavnaj. Temelje tej naši ljudski fronti so položili naši veliki možje: Slomšek, Mahnič, dr. Krek, nadškof Jeglič, dr. Korošec in drugi. V tej ljudski fronti je zbran velik del vernega slovenskega ljudstva, predvsem naš kmet.

Pravo ime za našo ljudsko fronto je: katoliška fronta. V tej fronti mora biti tudi delavstvo. »Ljudska fronta«, pa naj bo prenešana tudi na slovenska tla, je delo rdeče Moskve. Kdor propagira njo, ruši katoliško fronto in našo slovensko skupnost!

»Širite dober katoliški tisk,« tako ob vsaki priliki poudarja sv. Oče. Katoliški tisk je tisti, ki daje jasne smernice v sodobni zmedenosti pojmov. Kdo je bolj izpostavljen demagogiji, kakor baš delavstvo in kdo bolj potrebuje dobrega katoliškega lista, ki bo premočrtno in brez ovinkov razkrinkaval svobodomiselstvo in marksistično demagogijo ter nevarnost komunizma? — In vendar, so se znašli ljudje, ki so se obregnili, prav ob katoliški delavski list, »Delavsko fronto«...

Nehote se moramo vprašati vpricho vsega tega, kdo ima korist od takega katolicizma? V čigavi službi so ljudje, ki imajo dvojni obraz...?

Jasnosti zahtevamo. Ni danes čas za slepomiselnje. Komur katolicizem ni samo fraza, se mora brezpogojno znajti v isti vrsti, kjer je velik del vernega slovenskega ljudstva. Vsako izbegavanje, vsako kretiranje z marksističnimi elementi, vsako simpatiziranje s takozvano »ljudsko fronto« — je izdajstvo nad slovensko preteklostjo in nad slovensko katoliško skupnostjo ter nad našo bodočnostjo!

Politične vesti.

Angleški kralj Edvard VIII. si je za svoje počitnice izbral sončno Dalmacijo. V nedeljo zvečer je prispel na Jesenice, se ustavil nato v Kranju, da je obiskal na gradiču Brdo kneza namestnika Pavla, s katerim ga veže osebno prijateljstvo. V pondeljek zjutraj se je vkrcal v Šibeniku na svojo jahto »Nahlin«, s katero bo brodiral po Jadranskem morju. Spremlja ga le neznatno spremstvo. Jugoslavija in njena jadranska obala je postala vsesplošen predmet angleških listov. Dotok tujcev, posebno Angležev, je izredno narasel, da so vsi hoteli prenapolnjeni.

V Mariboru se je mudil pretekli teden čehoslovaški poslanik g. Girs. Ob tej priliki se je vršila slavnostna seja mariborske Jugoslovanske-čehoslovaške lige. Zlasti se je mnogo govorilo o gospodarskih zvezah Čehoslovaške in Jugoslavije, ki so po naši lastni krivdi zelo zanemarjene. Čehi kupujejo od nas žito, sadje in bi radi odprli svoj trg tudi našim vinom.

V Belgradu so imeli dne 9. t. m. predstavnik delavskih sekcij JRZ plenarno sejo. Delavski zastopniki so bili obveščeni, da je bila ustanovljena Jugoslovanska delavska zveza (»Jugoras«). Pravila so že potrjena. Znak: srp, kladivo in pero, kar naj menda pomeni kmeta, delavca in izobražena.

JNS neprestano zboruje, proglašja svoj delovni program, ki je »edini jasan in odkrit«. Predsednik Zivković agitira po Bosni.

Te dni so socijalisti prijavili svojo stranko z imenom »Socijalistična zveza delovnega ljudstva«.

V Grčiji je komunizem pridobival med vojaštvom, uradničtvom in delavstvom. Komunisti so organizirali pogoste stavke ter imeli v načrtu generalno stako, ki naj izzove nered, ki jih bodo komunisti izrabili in se polastili vlade. V kritičnem trenutku je 5. t. m., v sporazumu z vladarjem, ministrski predsednik Metaxas proglasil obsedno stanje, razpustil grški parlament in razpisal nove volitve. Uvedena je bila diktatura, komunistični poslanci aretirani, razven voditelja Hlavena, ki je ušel. Vlada je položaj popolnoma obvladala, delo se je vršilo naprej. Vendar je to opozorilo vlado, da se loti rešitve socialnih vprašanj.

Tudi v Bolgariji se snuje ljudska fronta po običajnem receptu. Združile naj bi se:

rovne organizacije, o protivojnih paktih, omejitvi oboroževanja, odpravi carinskih mej in še o marsikaterem koristnem, kar pa bo vse — brez koristi.

Domače vesti.

Zasluzeno odlikovanje. S kraljevim ukazom je odlikovan z redom sv. Save V. stopnje za dolgo nacionalno delo g. Karl Stržina, strojni stavec Cirilove tiskarne v Mariboru in bivši župan na Pobrežju pri Mariboru. K zasluženemu priznanju na najvišjem mestu naše častitke!

70letnico je praznoval v Mariboru g. Avguštin Škrabar, vpokojeni podpolkovnik in prvi poveljnik takrat od generala Maistra osnovanega 45. pešpolka v Mariboru.

Župnik Janko Petrič umrl. Na obisku pri svojem prijatelju v Kostanjevici je podlegel srčni kapi g. Janko Petrič, 59letni župnik v St. Petru v Ljubljani.

Prisrčna proslava v Stični na Dolenjskem. Beli menihi v Stični so slavili zadnjo nedeljo 800letnico svojega samostana. Slovesnost so združili s prireditvijo nedorasle mladine. Zbralo se je 5000 otrok, od katerih je prejelo med slovesno službo božjo nadškofa dr. A. Jegliča 4000 sveto obhajilo. Prisrčno mladinsko prireditev je zaključila igra »Potujoči križ belih menihov«, katero so igrali na prostem.

Pri občinskih volitvah na Vrhniki je dobila zadnjo nedeljo JRZ 26 odbornikov, JNS pa 4 odbornike. — Pri občinskih volitvah v Ajdovcu je dobila zadnjo nedeljo JRZ 17 odbornikov, JNS 1 odbornika.

Zopet pod ključem. V aprilu je pobežnil od dela v mariborski vinarski šoli 26 letni kaznjenelec Franc Zeleznik. Radi tatvine je bil obsojen na 3 leta in mu je manjkalo pred pobežem samo še 15 dni, da bi bil prestal kazen. Potikal se je po Avstriji, kjer se mu je tako slabo godilo, da se je priklatil nazaj in je bil od orožnikov te dni prijet na Teznu pri Mariboru.

Obsojen na 15 let. Na 15 let robije je bil obsojen v Mariboru 11. avgusta mersarski pomočnik Ferdinand Knapič. Dne 12. februarja je na mostu v Mariboru z osmimi zabodljaji z nožem usmrtil 45letno Terezijo Konrad. Obtoženčeva mati Ana Knapič je bila pri »Samopomoči« zavarovana za 22.000 Din. Ker ni mogla sama plačevati zavarovalnine, je odstopila polico Tereziji Konrad, ki je redno poravnala zavarovalne prispevke. Po smrti Knapičeve leta 1934 je dobila Konradova 22.000 Din posmrtnine. Obstojal je baje dogovor, da bo Konradova izplačala za slučaj materine smrti Ferdinandu Knapiču in hčerki Rozi Kaplovi po 3000 Din. Ker Konradova ni držala obveznosti, je prišlo do pravde, katero je Konradova dobila. Vse omenjeno je Ferdinand Knapič tako jezilo, da je Terezijo Konrad iz maščevanja javno zaklal dne 12. februarja t. l.

Kap je smrtno zadela 68letnega Pavla Gerliča, mizarskega mojstra iz Spodnjega Radvanja pri Mariboru.

Nočni napad in zabodljaj. V noči na zadnjo nedeljo je bil pred Zoharjevo gostilno na Teznu pri Mariboru od neznanca napaden 18letni delavec Pavel Dyoršak. Eden od napadalcev mu je povzročil z nožem hudo rano na levi nogi. Dvoršaka so prepeljali v mariborsko bolnico.

Kolesar povzročil avtomobilsko nesrečo. Pri Framu v okolici Maribora pri odcepitvi od glavne ceste se ni zmenil kolesar za signale avtomobila, katerega je šofiral uradnik maribor. livarne Gustav Pengg Barbaš. V zadnjem trenutku je švignil na pravo stran ceste. Barbaš je v očigled nevarnosti zaokrenil avto in zadel z njim v občestno jablano. Vse šipe avtomobilske limuzine so se pobile in drobci so občutno ranili tri osebe v vozilu, katero se je vsled sunka tako poškodovalo, da so ga morali potegniti v Maribor v popravilo.

Prostovoljno v smrt. V St. Vidu pri Ptuj se je ustrelil 50letni hišni posestnik in trgovec Gustav Šušteršič, oče 11 otrok.

Krvoprelitja na Dravskem polju. Zadnjo nedeljo zvečer in v noči sta bila prepeljana v mariborsko bolnico z Dravskega polja dva v pretepu težko ranjena. V Šikolah sta se pograbila 25letni posestnik Anton Kaiser in njegov sosed. Med pretepom je bil Kaiser od nasprotnika s krepelom po glavi tako hud udarec, da ima prebito lobanjo. — V Račah so se vračali pijani fantje proti domu in so se stegli. Z rano pri srcu je obležal 21letni posestniški sin Franc Colnarič. Ker je dajal po zabodljaju znake življenja, so ga odpremili v bolnico.

Krvav zaključek prepira med očetom in sinom. V Kukavi pri Ptuj sta se zadnjo nedeljo sprla 68letni posestnik Jože Janžekovič in njegov 33letni sin Anton. V prepiru je zamahnil sin s koso in je zadel očeta v hrbet tako, da je stari Janžekovič izkrmavel.

Iz Addis Abebe neprestano prihajajo demantiji, da bi se vršili v Abesiniji neredi in boji proti Italijanom. Torej še prav gotovo vse vre...

Povožena od avtomobila. 70letna Jožefa Očkl se je odpravila zadnjo nedeljo od Sv. Jakoba v Slov. gorah v Maribor. Na odcepu ceste proti St. Lenartu v Košakih jo je povozil osebni avto. Z zelo nevarnimi poškodbami so jo prepeljali v mariborsko bolnico.

Smrtna nesreča otroka. V Rogašovcih v Prekmurju je peljal kmet Viljem Sinkov voz gnoja po strmini. Ko je zaviral voz, ni videl, da je pred njim enoletna Mirica, hčerka sosedu Reiserja. Kolesa so šla otroku čez glavo in mu zdrobila lobanjo, da je bil pri priči mrtev.

Drava naplavila utopljenko. Pri Sv. Marku niže Ptuja je naplavila Drava truplo tiskarniške vlagalke Ane Szilagy iz Maribora, ki je skočila v Mariboru z brvi v Dravo koncem julija.

Po treh mesecih naplavljeno truplo brodarja. Močno narasla Drava je odtrgala 28. maja v Jelovcu pri Kamnici v okolici Maribora brod. Pri tej priliki je utonil brodar Josip Capla, kojega truplo je te dni naplavila Drava pri Varaždinu.

Izredna starost in čilost. V Arji vasi pri Petrovčah živi 90 letna Ana Debeljak. V mladosti je podpleta škofu Slomšku nogavice, katere ji je nosil škofov sluga Matija, ki je bil iz Zalca. Starka še plete danes brisače brez očal in pripoveduje, kako je njen oče kot postiljon v družbi tovarišev vozil Napoleona po strmih klancu pri Trojanah s štirimi belci in je dobil vsak od kočijažev od cesarja za srečen pristonek v dolini zlat za 10 gold.

Toča je zabila okoliš Gornje Radgone. Najbolj hudo prizadet je del vinskih gor: Police, Zbigovci in Črešnjevci, kjer je vzela toča še ono, kar je preostalo po peronospori.

15 m globoko je padla pri nabiranju drv v gozdu med moškim in ženskim kopališčem v Celju 37letna služkinja Marija Kopitar. Pri padcu na trdo cesto si je zlomila levo nogo in se je hudo poškodovala na glavi. Prepeljali so jo v celjsko bolnico.

Smrt v prepadu. V Črnem vrhu pri Sv. Jurju ob Taboru se je zgodila zadnjo soboto zvečer smrtna nesreča. Po ozki stezi nad 50 m globokim prepadom je šel 67letni delavec Jurij Šošter iz Črnega vrha. Na nepojasnjen način je v gozdu strmoglavil v prepad in je obležal mrtev.

Posledica solnčarice. Pri Pečovniku v Celju so našli zadnjo nedeljo razmesarjeno truplo 26letnega trgovskega pomočnika Franca Pukl iz Maribora, ki je bil uslužen pri celjskem trgovcu. Pred dnevi je dobil pri kopanju solnčarico in je izvršil obupno dejanje v duševni zmedenosti.

Vlom pri belem dnevu. Predpoldne je vlomil neznanec v stanovanje inženjerja Mikuša v Gaberju pri Celju. Odnesele je 400 Din gotovine, briljantni prstan in nekaj obleke.

Sedemletni otrok ob roko. Pri Sv. Lovrencu pri St. Pavlu pri Preboldu se je igral 7letni cestarjev sinček Ivan Rihl pri mlatilnici in tlačil v njo slamo. Mlatilnica ga je zgrabila in mu je tako zmečkala desnico, da so mu jo morali v celjski bolnici odrezati.

Smrtna železniška nesreča. 20 letni Anton Nahtigal, sin ljubljanskega vseučilišnega profesorja in sam slušatelj univerze v Ljubljani, je na prelazu čez železnico ob Glinški cesti v Ljubljani prešlišal signal za prihod ekspresnega vlaka. Na tiru ga je zagrabil stroj, mu odtrgal glavo ter nogo in še vlek razmesarjeno truplo kakih 100 m daleč.

Zopet smrtna nesreča na severni steni Triglava. V severni triglavski steni sta zadnjo nedeljo ponesrečila dva turista iz Celovca. Smrtno ponesrečeni je Jože Pfeffner, 20letni umetni mizar iz Celovca. Njegov spremljevalec Schwarz, kemični praktikant iz Celovca, je obležal ranjen v žlebu stene.

Student utonil. Na Ježici pri Ljubljani je utonil v vrtincu Save 11letni gimnazijec Stanko Brumec, sin vpokojenega železniškega strojevodje iz Šiške.

Rad denarnih težkoč si je vzel življenje v Ljubljani na Zaloški cesti brivski mojster.

Z motornim kolesom je zadel ob tramvajski kandelaber na Glincah pri Ljubljani Milenko Markovič, 33letni poročnik kolesarskega bataljona. Poročnika so prepeljali v stalno vojno bolnico v Ljubljani.

Samopomoč. Farani župnije Dobovec, kamor spada znana gora Kum s cerkvama sv. Neže in sv. Jošta, gradijo kar sami cesto od Trbovelj na Kum. Dobovski šolski upravitelj je cesto strasiral,

kmetje so napravili že do jeseni 2000 ših-tov tlake. Banovina jim je in še bo pri-skočila na pomoč, da bodo mogli težavno delo dogotoviti.

Ustavljena cestna dela. Radi pomanjka-nja denarnih sredstev so morali do na-daljšnjega prekiniti preurejevalna dela na cesti Majšperg—Naraplje—Žetale.

Večji in manjši požari. V Starošincih na Dravskem polju je nočni požar uničil domačiji Mesarič in Pulko. Dvojni gasilci so preprečili, da se požar ni razširil. — V Gornjih Jablanah na Dravskem polju je začelo iz neznanega vzroka goreti v ko-larnici posestnice Terezije Beranič. Ome-njeni je pogorelo gospodarsko poslopje s skednjem, kletjo in hlevom. Upepeljenih je 9000 kg sena, dva voza in razno oro-dje. Isti ogenj je prešel tudi na hišo in go-spodarsko poslopje posestnika Jož. Hor-vata, ki sta pogoreli s 15.000 kg sena. Dve gasilski četi in domačini so podtak-taktni ogenj omejili. — V Kališah v občini Kamniška Bistrica je zgodaj zju-traj vsled slabega dimnika zgorela hiša posestniku Janezu Urhu. Gospodar je z veliko težavo in nevarnostjo rešil v zad-

njem trenutku iz goreče hiše pet spečih mladoletnih otrok. — V Logu blizu Pol-jan na Kranjskem je upepelil ogenj hišo posestniku Francu Buhu, po domače Do-vjaku. — 25.000 Din škode trpi posestnik Matevž Planinc v Dežnem pri Poljčanah, ker mu je uničil ogenj hišo in gospodarsko poslopje. — Domačija je zgorela v Starem Logu pri Pragerskem posestniku Antonu Rozmanu. — Na Teznu pri Mari-boru je zgorelo gospodarsko poslopje Ne-že Skalejeve. Zgorele so tudi kokoši in vse gospodarsko orodje. Škoda 40.000 Din. Gasilci so oteli stanovanjsko hišo. — Po-žar je upepelil posestniku Ignacu Doklu viničarijo na Lučkem vrhu pri Sv. Trojici v Slov. goricah. Požar so zaneli viničar-jevi otroci. Viničarju je zgorela vsa opre-ma in 600 Din gotovine. — V Selcah pri Sv. Barbari v Slov. goricah je uničil ogenj do tal gospodarsko poslopje posestnika Martina Benka in je škode 18.000 Din. — Posestniku Jožefu Magdiču v Zgor. Ver-janah pri Sv. Trojici v Slov. goricah je pogorelo 80.000 Din vredno gospodarsko poslopje z živinsko krmo. Pri gašenju se je hudo opekla Magdičeva žena.

»Delavska politika« izraža svoj gnev nad »strašnim zverinstvom poganke drhali« v Španiji, ki »pomori vse, kar ji pride v pest«. In to seve »mora vzbuditi v narodu najenergičnejše samoobrambo, mora po-divljati najtreznejšega pravičnika«, da tudi on udari. Tako zagovarja »D. P.« »najtrez-njše pravičnike« — morda se katoliško verne — ki so »moral podivljati« proti »poganski drhali«, da sedaj vrše grozodej-stva, ki jih obsoja ves kulturni svet in se jih sramuje celo sodrug Blum. Da bi po-divljani »pravičniki« morili one, ki se bore proti njim, bi torej še razumeli po pravi-lu »zob za zob«, ne moremo pa razumeti ravnanja »najtreznejših pravičnikov« z me-nih in samostanskimi sestrami ter celo mrtvimi telesi, ki pač niso mogla vršiti »strašnega zverinstva«. »D. P.« sicer hoče dokazati, da je bilo dejanje z mumificira-nimi trupli karmeličank nemogoče. Svetu-jemo, da si prebere poročilo očitivke Slo-venke.

Ljudske fronte. Ugleden politik hrvat-ske seljačke stranke je izjavil, da hrvat-ska kmetsko-demokratska koalicija ne mi-sli na nikako ljudsko fronto. Za Hrvate obstoja samo njihova kmetska stranka. — V imenu srbske združene opozicije je od-bil organizacijo ljudske fronte list zemljo-radniške stranke »Selo« kot nepotrebno, ker obstoječe politične grupe zahtevajo več kot pa je to v programu ljudskih front. — Če primerjamo pota slovenskih in hr-vatskih mačkovec, vidimo, da si oboji najmočnejše nasprotujejo glede ljudskih front. Kar hrvatski pobijajo, slovenski ustvarjajo, ker se pač čutijo sami presla-be, da bi se mogli uveljaviti v političnem življenju. — Na Češkoslovaškem so odbili narodni socialisti, nemški in češki social-demokrati predlog komunistov, da se or-ganizira ljudska fronta. Češki socialdemo-kрати izjavljajo, da bodo toliko časa proti

vsakemu sodelovanju s komunistično stran-ko, dokler ne postane popolnoma jasno njeno stališče o taktiki delavstva. Obenem pristavljajo, da iščejo komunisti pri vseh sličnih akcijah le sredstvo za doseg svojih komunističnih ciljev. Tudi na Češkem torej ne bo nič z ljudsko fronto, ker so češke stranke kljub poslovnim zvezam svoje države z Rusijo zavedajo, kakšna nevar-nost preti iz Rusije demokraciji.

Gil Robles in marksisti. Delavska Po-litika« očita španskemu voditelju katoli-čanov strahopetstvo, ker se je umaknil pred terorjem iz Španije in odšel v Fran-cijo. Njegovo postopanje primerja z av-stro-marksisti. Naj ne zameri spoštovana »D. P.«, če trdimo, da je le nekoliko raz-lik med Roblesom in avstrijskimi marksi-sti Deutschovega in Bauerjevega koda. Marksisti so imeli v Avstriji močno orga-nizacijo Schutzbund, ki je bila dobro obo-rožena in v vojaško izvežbana, v mestnih dunajskih hišah so imeli cele trdnjave. Vsa povojna leta so pripravljali marksistični voditelji »barikade«. Kar je bilo za mark-siste žalostnega, je bilo to, da so pozivali leta in leta delavce na barikade in ob-ljubljali zvestobo za zvestobo, ko so pa doživeli polomijo, so pustili delavstvo iz-krvavljeno na barikadah, voditelji Deutsch in Bauer so se pa umaknili z drugimi vred iz države. Denar so pospravili že preje. Gil Robles ni imel nikake milice, ni pri-pravljali barikad in ni nikogar pozival na barikade. Za svojo stranko je zahteval so-odločevanje, za katolike pa svobodo udej-stvovanja. Zaenkrat ga je torej nemogoče primerjati z dunajskimi marksisti in je vsa-ka ironija nanj odveč v tem oziru.

Španska ljudska fronta in krščanski so-cialisti. Glasilo slovenskih krščanskih so-cialistov piše o Španiji kot da bi tam ob-stojala pred uporom vojske najlepša de-mokratska vlada, ki je neznansko skrbela za red in mir ter sigurnost vseh državljano-v. In sedaj so padli po tej vladi črni re-akcionarci, podpirani od fašistov vsega sveta. »Delavska Pravica« naj ve, da naš delavec bere časopise in da mu je dobro znano, da je španska vlada levičarska, da

so jo sestavili z milostjo socialistov in ko-munistov in da je ta vlada mirno gledala, kako se širi komunizem v državi, o kateri je že Ljening reknel, da bo prva godna za boljše vize. Krščanski list mora tudi na Španijo gledati z očali kristjana in ne marksističnega svobodomiselca.

Enotna fronta proletariata. V »Socialni misli« (urednik Franc Terseglav) iz leta 1923 beremo: »Osnovna se je Socialistična stranka delovnega ljudstva. Ta stranka je poizkus realizacije »enotne fronte proletariata« in so se na tej podlagi združili bivši komunisti ter socialdemokratski sku-pini okoli ljubljanske »Zarje« ter maribor-ske »Enakosti«. Krščanski socialci so iz-javili, da v političnih in kulturnih zadevah ne more biti enotne fronte, pač pa je mo-goč in potrebna dogovorna skupnost v strokovnih zadevah. Tisti stališče je gotovo pravilno, ker bi krščanski socialci sebi in drugim lagali, ako bi drugačno stališče za-vzeli.« — Kdor to bere, mora priznati, da se je od leta 1923 pri nas res precej spre-menilo tako v oblikovnem kot stvarnem oziru. Kar je bilo nekoč črno, je sedaj mnogim — belo!

Preiskava pri Trockem. Trocki, bivši rdeči maršal in izgnanec, ki biva v Norveški, je imel nepričakovano preiskavo, ki so jo izvršili pri njem norveški nacionalisti. Slednji so izjavili: »Preiskavo smo izvršili, da damo policiji potreben material za in-tervencijo.«

Iz gibanja stavbin-skega delavstva.

Stavbinci na Jesenicah stavkajo. Dne 10. avgusta ob 13 je stopilo v stavko pri tvrdki Slograd na Jesenicah in na Javor-niku 260 stavbinskih delavcev, ki so za-posleni pri novogradnjah v tovarni in iz-ven nje. 11. avgusta dopoldne se je stavka razširila tudi na podjetje ing. Jos. Dedek, ki povečuje v Zasipu električno centralo in na podjetje Svetina, Bled, tako da stav-ka sedaj v radovljiskem okraju nad 300 stavbincev. Zahtevajo izenačenje z ljub-ljanskim sporazumom in izvajanje tega spo-razuma. Stavka je bila pravilno najavljena oblasti. Med delavci vlada red in mir. Jav-nost je na strani delavstva. Gradbeni pod-jetji Miloš Regovc z Jesenic in Jenko z Javornika sta sporazum že zadnjič podpi-sali. Za 12. avgust se pričakuje pogaja-nja. Z ozirom na draginjo, ki vlada v teh krajih, vsa javnost pričakuje od prizade-tih podjetij, da pokažejo svojo uvidenost in da s pametnim sporazumom pripomo-rejo do čimprejšnjega zaključka stavke.

Zadnji čas se množe poročila o stavkah pri javnih delih, ki jih je razpisala država, oziroma banovina. Podjetja, ki so dela iz-lucitirala, plačujejo sramotno nizke plače, da se morajo zaposleni poslužiti skrajnih sredstev. Dokler še ni izdela zakon o mi-nimalnih mezdah, bi morala oblast, ki delo oddaja, staviti v ponudbo minimalne mez-de za delavce, ker drugače dela, ki naj bi brezposelnost omilila, svoj cilj izgredo!

Zahtevajte povsod „Delavsko fronto“!

Rudarji TPD so odpovedali kolektivno pogodbo radi nejasnosti, ki jih je v pogod-bi vse polno in ki se potem razlagajo vse na škodo delavstva. To se je zgodilo v sporazumu z vsemi strokovnimi organiza-cijami. Razen tega je TPD, ki izkazuje vedno večje dobičke, nameravala 15. av-gusta reducirati spet večje število delav-cov. Rudarsko glavarstvo v Ljubljani je sklicalo sestanek med predstavniki TPD in zastopniki delavskih organizacij, ki se je vršil 10. avgusta. TPD je pristala na to, da odloži nameravane redukcije delavstva, delavski zastopniki pa bodo sklicali in-formativne sestanke z delavci. 26. avgusta se bodo pogajanja nadaljevala. Prepričani smo, da bo delavstvo v močni povezano-sti znalo uveljaviti svoje pravice in si ustvariti vsaj znosno življenje.

Vestnik Zveze zdru-ženih delavcev.

VELIK USPEH ZVEZE ZDRUŽENIH DELAVCEV.

Zveza združenih delavcev v Ljubljani, katoliška slovenska strokovna organiza-cija, kakor se sama nazivlje, je bila na-sprotnikom, ki odlično znajo slepomišiti, v preteklih dneh se prav posebno poka-zala, da ni muha enodnevnica, temveč močna disciplinirana strokovna organiza-cija, ki stanovska načela »Quadragesimo anno« spravlja v praktično življenje. Uspe-hi Zveze združenih delavcev na organiza-cijskem — saj ima že 11 podružnic in ok-tisoč članov — ter na strokovnem polju so tako razveseljivi in lepi, da so delavci, ki so začeli graditi lansko zimo novo kat. delavsko organizacijo ZZZ, lahko ponosni na svoje delo in na svoje uspehe. Organi-zacija, ki šteje po dobrem polletnem delu že tisoč članov in ima 11 ustanovljenih po-stopank, ni več muha enodnevnica, temveč organizacija, ki se krepko razvija in ki je dokazala vsem nevernim Tomažem, da je ideja in načelo, ki je organizacijo poklica-lo v življenje, edino pravo in trdno, na ka-teri more in mora stati vsaka slovenska organizacija, posebno pa to velja za delav-sko strokovno organizacijo.

Strokovna organizacija štiti gospodar-ske interese svojega članstva. To je bistve-ni in glavni del delovanja vsake delavske strokovne organizacije kakršnekoli barve. Razlika je samo v tem, da stoji Zveza zdru-ženih delavcev na večnostnih principih krščanstva ter s pomočjo papeških enci-klík in kat. naukov vrši svoje delo, druge organizacije pa naslanjajo svoje delo več ali manj na materializem. ZZZ je mlada in borbena organizacija, borbena zato, ker delodajalci niso pripravljeni dati sami od sebe delavcu ono, kar mu po človeških in po božjih zakonih pripada. Danes se vse krši in prelamlja, od poštenosti do prepri-čanja, pogodb in zakonov. Zato pa mora strokovna organizacija budno stati na stra-ži, da more takoj in odločno odbiti vse na-pade kapitalističnega zmaja. Uspehi po-tem seveda ne izostanejo! Delavci se še z večjim zaupanjem oklenejo svoje stro-

Iver-Kolenc:

Denar.

Sodobni roman.

32

— Ne vem — je skomignil Muzard z rameni.
— Ali ga že dolgo niste videli? — je poizvedo-vala Andrejina.
— Pred tremi urami — je odvrnil s posebnim naglasom blagajnik.
Andrejina je bila ta čas preveč zaposlena in se ni zavzela za prijateljev naglas.
Večerja je bila pripravljena. Deklica je povabila gosta k mizi.
Vseda sta se. Andrejina je bila vesela, on pa resen in molčeč. Deklica ga je nekaj časa opazovala, potem pa je vprašala:
— Kaj vam je, gospod blagajnik? Ali vas tare kaka skrb?

Iz njenega glasu je zvenelo sočutje. Pogledal ji je naravnost v oči. Iz njegovega, od hude borbe zmučenega srca se je izvil pretresljiv krik:

— Dalje ne morem vzdržati...

Muzardov krik je pretresel deklko. Čutila je, da prijatelj tare nekaj izrednega. Povpraševati si ni upala, marveč je sočutno strmela vanj.

Blagajnik je čutil, da mu bo odleglo, če se bo izpovedal. Prijel se je za čelo, kakor da bi hotel zbrati misli, nato pa je začel govoriti:

— Loche, moj prijatelj Ciprijan Loche, kakor ga vi nazivate ima eno hčer. Ta hči je razmeroma mlada, lepa, bogata, izobražena. In sedaj poslušajte, kaj se je zgodilo! Ciprijan Loche, bogati bankir in tovarnar mi je pred dobrimi tremi urami sporočil po mojem prijatelju Ivanu Solmeju, da želi imeti mene, ubogelega blagajnika dnevnika »Pošta« za zeta...

Ko je izgovoril te besede, si je oddahnil, kakor da bi se mu odvalil s prsi težek kamen.

— In vi ste sprejeli njegovo ponudbo? — je vprašala deklka z nekoliko drhtečim glasom.

— Sprejel? — je odvrnil on prezirljivo. — An-drejina, ali me tako malo poznate? Jaz bi sprejel Lochejevo ponudbo? Ne! Stokrat ne! Revez sem, toda toliko se vendar cenim, da se ne bom vezal z družino Ciprijana Locheja.

— Gospod Muzard, — je zašepetala Andrejina — tu ne gre za Lochejevo družino, marveč za njegovo hčer.

— Vem!

— Ona vas ljubi? — so nežno dahnila dekletove ustnice.

Muzard je vzdrltel. Sklonil je glavo in molčal. Andrejina ga je nekaj časa opazovala.

— In vi njo ljubite? — je čez čas vprašala z drhtečim glasom.

Muzard je stresel z glavo. Stisnil je pesti in divje tresel ob mizo.

— Ne, ne in ne! — je vzkliknil. — Ne ljubim je, nisem je ljubil in je ne bom ljubil... Eh, pustiva! Vi tega ne morete razumeti.

Nastal je molk. Prijatelj sta si za hip zrla v oči, potem sta sklonila glave.

— Njena slika me je preganjala; to je vse — je čez čas dejal blagajnik in je zamahnil roko, kakor da bi hotel pokazati, da je že vse končano.

Toda, če vas gospodična ljubi, ji boste povzro-čili veliko žalost.

Muzard je topo odvrnil:

— Njo teži prokletstvo denarja. In v tem leži nerazumljiva in skrivnostna usoda.

— Vi bi jo torej ljubili, če bi bila revna?

— Ne vem... Vem pa to, da me ne bi iskala, če bi bila revna, ker se mi zdi, da si me želi le iz muha-vosti, ki je last bogatih in razvajenih deklet.

Šele sedaj sta se spomnila, da še nista dovečer-jala. Miza je ponujala črešnje in duhteče jagode... Nista se jih dotaknila; nista bila lačna. Vstala sta in šla v njeno delovno sobo. Podala sta se k oknu in sta pogledala ven. Muzard je prijel roko mlade pi-sateljice in je zamrmral:

— Kako dobro de človeku, če ima takega prija-telja ko ste vi! Ljubezen je prevara, tako prijatelj-stvo pa vedno ostane kot nekaj najlepšega in naj-boljšega na svetu.

— Oh! — je odgovorila Andrejina. — O ljubezni se ne sme govoriti slabo, ker je prava ljubezen nekaj svetega.

Muzard jo je vprašal pogledal. On se je njej popolnoma zaupal, a njemu ni bilo nič znano iz njenega življenja.

— Kake tajne skriva to deklško srce — se je vprašal na tihem. Čez čas pa je dejal:

— Glej, glej, kako ščitite ljubezen!

— Vse žene jo ščitijo in ljubijo! — je odvrnila deklka.

— Ko jo spoznajo — je dodal prijatelj.

— Tudi prej, a ko jo spoznajo, jo še bolj cenijo in čuvajo.

Muzardovo čelo se je nagubalo. Trpko se je na-smehnil in z drhtečim glasom vprašal:

— Vi ste že ljubili?... In morda tudi sedaj ljubite...

Njegov obraz je dobil tako bolesten izraz, da je deklka jasno spoznala, kaj pomeni njegovo vpra-sanje. Prešerno se je zasmejala.

— Ne tako žalostno, dragi prijatelj! Nisem lju-bila in tudi sedaj ne ljubim. Zagovarjam ljubezen, četudi je nisem spoznala in okusila.

Priznati morate, da osemindvajsetletna ženska, ki živi v popolni samoti, tu in tam razmišlja o lju-bezni in si jo želi. Sicer pa sem jo srečevala okrog sebe in jo opazovala. Ljubezen je silna stvar! In če

kovne organizacije, še bolj postanejo zavodni in disciplinirani!

In kakšne uspehe ima pokazati Zveza združenih delavcev na strokovnem polju dosedaj? Evo jih:

Ljubljanska tobačna tovarna povprečno zaposluje okrog 800 delavcev in delavk. ZZZ ima organiziranih v svoji podružnici tobačnega delavstva 235 delavcev in delavk, nekaj imajo socialisti, od 10 do 20 pa JSZ, večji del je pa neorganiziran. Ker nekateri ljudje v tobačni tovarni govorijo, da ZZZ ni dosedaj še ničesar naredila, da nima pokazati na noben uspeh za svoje delo, naj na tem mestu javno priberemo, da je bila ravno ZZZ tista organizacija, ki je preprečila praznovanje delavnih dni v onem številu, kakor se praznuje po drugih tobačnih tovarnah v državi; ZZZ je tista organizacija, ki je z naklonjenostjo slovenskih ministrov g. dr. M. Kreka in g. dr. A. Korošca dosegla, da se socialne razmere v ljubljanski tobačni tovarni v zadnjem času niso poslabšale, kar bi se pregotovo zgodilo, če bi strokovna organizacija ZZZ vsepovsod ne intervenirala, prosila in zahtevala, da se delavstvu pusti vsaj to, kar ima danes. ZZZ je bila ona organizacija, ki je v zadnjem trenutku preprečila, da ni bilo v Ljubljani reduciranih 150 delavcev in delavk. — Kdor pravi, da ZZZ nima uspehov, je demagog, kdor pravi, da bodo prve upokojitve izvršene šele s 1. aprilom 1937, mu ZZZ odgovarja: le počasi, sodrugi in tovariši, upokojitve se bodo izvršile čimprej, za kar imamo zagotovilo.

Zveza združenih delavcev nikjer ni začela organizirati delavstva tam, kjer že obstojajo druge organizacije. ZZZ je zato začela z organiziranjem predvsem tam, kjer so najtežji tereni, kjer doslej druge organizacije sploh niso poskušale, da bi delale. Nobena organizacija do zadnjega časa ni hotela organizirati obrtne in manjše skupine po deset in več delavcev. Prišla je ZZZ in je za svoje člane pri mizar-skem podjetju I. Vrečar v Domžalah dosegla in priporila vsled solidarnosti in zavestnosti delavstva skupno kolektivno pogodbo, 25 odstotno povzvišanje plač, plačilo nagrad vajencem, plačilo posebnih dnevnih delavcem, ki delajo izven Domžal nad 5 km daleč, odpravo akordnega dela itd. Kolektivno pogodbo je možno odpovedati šele po enem letu in to s trimesečnim rokom. Podjetnik g. Ivan Vrečar je pokazal veliko socialnega čuta in umevanja do delavskih težav, tako, da ni bilo treba organizaciji sedeti po skrajnem sredstvu.

Delavstvo, ko bo videlo uspešno delo ZZZ, se bo te organizacije oklenilo z vsem srcem in z vso močjo, tako da bo čez čas zbrana močna in ogromna armada slovenskega katoliškega delavstva, ki bo pomedla z vsemi neizrazitimi elementi in z vsemi krivimi preroki.

Ljubljana. — Upokojitev tobačnega delavstva. V zadnji številki »Delavske Fronte« smo poročali, da je bila deputacija ljubljanskega tobačnega delavstva ter zastopnik centrale ZZZ sprejet dne 2. avgusta na Vrhniki pri ministru g. dr. M. Kreku, kjer se je g. ministru referiralo o vseh perečih vprašanjih tobačnega delavstva, zlasti pa o neugodnih posledicah glede zavarovanja upokojitev. Uspeh organizacije

ni izostal. G. minister dr. M. Krek nas je dne 10. avgusta telefonično obvestil, da je pri Glavni finančni kontroli izposloval, da je odobrila upokojitev petih ljubljanskih tobačnih delavk. Ostale upokojitve, tako nas je zagotovil, bodo čimprej sledile.

Dve novi postojanki. Dne 19. julija in 9. avgusta sta bili z ustanovnim občinim zborom ustanovljeni zopet dve novi postojanki ZZZ. Prva v Dolenji vasi in druga v Ribnici. Obširnejše poročilo bomo objavili prihodnji teden. Bog!

Važnost zdravniških preiskav vajencev.

V naši državi imamo okrog 60.000 vajencev, t. j. 11% vseh zavarovancev pri delavskem zavarovanju. Samo v Ljubljani imamo preko 2000 vajencev, ki so prijavljeni v zavarovanje in ki posejajo obrtne nadaljevalne šole. Vprašanje vajeniške zaščite pri nas odločujoči činitelji posvečajo vse preveliko pozornost, ki bi bila potrebna, da se: zdravje, delovni pogoji, obisk strokovnih nadaljevalnih šol, nagrada za delo, itd. zaščitijo v zadostni meri. Izredno važno je na primer vprašanje zdravniškega pregleda vajenca, predno se napravi učna pogodba med delodajalcem in vajencem. Marsikje dosedaj opravljajo te preglede šolski zdravniki. Potrebno pa bi bilo, da vse preglede prevzamejo zdravniki delavskega zavarovanja, ker itak nadaljno skrb za zdravljenje vajenca, če ta oboli, prevzame delavsko zavarovanje. Zdravniške preiskave vajencev so važne predvsem zaradi tega, da se vajenec odloči za pravi poklic, kajti ravno nepravilna izbira poklica je v veliki meri kriva, da vajenci telesno shirajo še predno so se rokodelstva izučili. Ker vajenci poznajo od mojstrov in delodajalcev čestokrat niso deležni pravega ravnanja, se velikokrat zgodi, da vajenec — ko se izuči — ne more znati tega, kar bi se lahko naučil, če bi ne imel za gospodarja izkorisčevalca. Pametno bi bilo, da bi se uvedla na določen čas, na tri mesece ali na pol leta, obvezna preiskava vseh vajencev, da bi se tako preprečilo med vajenci razne bolezní in hiranje obrtnega naraščanja.

Še to in ono.

Italijanska industrijska konfederacija je sklenila na zahtevo delavskih organizacij, da se zvišajo mezde za 10—20%. Vsled sankcij se je namreč podražil živje tudi v tem in še večjem razmerju. Nova uredba stopi v veljavo že te dni in sicer najprej pri stavbenih delavcih.

Rojstva ne padajo samo v Franciji in v drugih zapadnih državah, ampak tudi pri nas! Higijenski zavod v Ljubljani je izdal statistiko, ki pove, da je padlo število novorojencev od leta 1934 na 1935 za 931, nasprotno pa se je v istem času povečalo število smrtnih primerov za 915. Prirast prebivalstva v Sloveniji je padel za 1781 v istem razdobju. Naraslo pa je število nezakonskih otrok za 66. Vse verna slika socialnih razmer.

Beremo, da so se letos ustanovile v Jugoslaviji že tri angleške družbe: »Kopao-

nik«, ki bo pridobivala svinčeno in cinkovo rudo v srednji Srbiji; »Trosnik Mines« za zlato in pirit v Bosni, in »Jugoslavija mining syndicat« za eksploatacijo zlatonosnih polj v južni Srbiji. Da bodo družbe delale velike dobičke, je gotovo. Jugoslavija je za tuj kapital pač obljubljena dežela, za to razumemo predsednika upravnega sveta rudniške družbe »Trepča Limited«, ki je na lanskem obnem zboru delničarjev izjavil: »... v Jugoslaviji so z nami pošteno ravnali in razvijati smo se mogli v cvetoče podjetje v vsled splošnega reda v njenem notranjem in zunanem političnem življenju« ...

Blizu 1200 pekovskih delavcev je stopilo v stavko v Belgradu, ker delodajalci niso hoteli pristati na njih zahteve in na sklenitev kolektivne pogodbe. Tri pekarnarje so to pogodbo vendar podpisale in delo se v njih vrši nemoteno.

Strokovnjaki razpravljajo o zanimivi ideji angleškega učenjaka prof. Debenhama, ki pravi, da bi se dali stalni in silni toki južnopolarne zraka, ki vejejo z hr-

Olimpijske igre. S koncem tega tedna se zaključijo XI. Olimpijske igre. Prinesle so svetu največjo sportno prirediteljo, ki se je kdaj v zgodovini človeštva vršila. Berlin je danes središče svetovne pozornosti. Vse časopise posveča največ pozornosti olimpijadi in celo tako važni dogodki, kakor je španska revolucija, niso mogli zmanjšati zanimanja za sportne dogodke, ki se odigravajo v Berlinu. Dosedaj se je v glavnem izvršila že večina olimpijskega sportnega programa, da se vidijo obrisi zmagovalcev. V prvi vrsti je tukaj Amerika, ki preseneča zlasti v lahki atletiki. Amerikanci so daleč pred vsemi narodi v tej sportni panogi. Med Evropejci so na prvem mestu Nemci, za njimi pa Finci. Zanimivo je, da se ima Amerika zahvaliti za svoje lepe uspehe v prvi vrsti svojim črncem, ki so doma zaničevani in niso enakopravni belcem, kadar pa je treba v sportu zastopati ameriško zastavo, so pa dobri. Jugoslovani so nastopili na letošnji olimpijadi v številnih sportnih panogah, niso se pa nikjer mogli izkazati v ospredje. Naši sportniki so sicer pokazali občudovanja vredno energijo in zdržljivost ter velik pogum, s katerim so se borili z narodi, ki so daleč pred njimi, vendar to ni zadostovalo. Treba je imeti še znanje, ki pa našim sportnikom primanjkuje. Zaradi tega je bila letošnja Olimpijada zelo dobra šola za nje. Na podlagi pridobljenih izkušenj se bo dalo graditi naprej in na prihodnjih takih igrah bodo igrali morča Jugoslovani že važnejšo vlogo, kakor so jo na letošnjih.

Nogomet. V Ljubljani so imeli v nedeljo prvo razredno dunajsko Vienne, ki je nastopila proti SK Ljubljani. Tekma se je končala neodločno 3:3. Domačini so pokazali zelo hitro in koristno igranje in če bi bili pri vseh dosedanjih tekmah tako dobro igrali, bi ljubljanski nogomet zaslovel po vsej državi. — V Celju sta se srečala celjski olimpij in ljubljanski Slovan v finalni kvalifikacijski tekmi, ki se je končala s 5:0 za Olimp, katera letos sploh spremlja posebna greča. — V Mariboru je nastopilo graško moštvo GAK proti reprezentanci ISSK Maribora in Rapida. Mari-

zino nad 70 km na sekundo preko ledenih pušav Antarktide, izkoristiti za proizvodnjo energije. V njih smeri bi bilo treba zgraditi ogromne generatorje v podobni mlinov na veter. Velikanska jeklena krila teh generatorjev, ki bi se vrtela v tokih polarnega zraka, bi dajala dosti večjo energijo, nego n. pr. 6000 ton vode, ki pada v Niagarskih slapovih vsako sekundo v globino. S to energijo bi bilo mogoče, potisniti mejo civilizacije daleč v Antarktido in dvigniti z njo rudniške zaklade, ki jih tam slutijo.

Francija ni samo dežela izvrstnih vin, temveč se lahko ponaša tudi s tem, da spravi izmed vseh dežel na svetu največ rudniških vod na trg in da jih največ izvaža. Za to se mora zahvaliti svojemu velikemu naravnemu bogastvu s temi vodami. Poleg tega pa je Francoz tudi vnet konzument mineralov. Po bifejih in priljubljenih krmah se ponuja obiskovalcu nešteto okusno etiketiranih steklenic z dobrimi vodicami. Kdo bi se jim mogel upirati, posebno ko stane velika steklenica komaj okrog 2.25 franka. Da pa cenijo francoske vodice tudi drugod, ne samo doma, je najbolje razvidno iz tega, da znaša njih letni izvoz okrog 50 milijonov steklenic, število, s katerim se 7 milijonov steklenic letnega izvoza šampanjca prav gotovo ne more primerjati, vsaj kar se tiče količine.

borčani so zmagali 3:2. — V Zagrebu se je vršila tekma za Jugo-cup med belgrajsko Jugoslavijo in Haškovo 2:2. Hašk je s tem izpadel. V Belgradu je zagrebški Gradanski premagal Baska 2:0, v Splitu Hajduk Concordio 2:1.

Kako se bo igralo letošnje državno prvenstvo. V Belgradu se je v nedeljo vršil občni zbor Jugoslovanske nogometne zveze o načinu letošnjega tekmovanja za prvenstvo države. Zastopanih je bilo 547 klubov. Predlagana sta bila dva predloga. Prvi predlog zagrebškega nogometnega podsaveza, ki je za ligo 8 klubov in BSK ki je za ligo 10 klubov. Debata je trajala od 10.—14. Ob 2. popoldne se je pričelo glasovanje ter je bil z 296 proti 263 sprejet predlog BSK. Prvenstvene tekme se bodo pričele 13. septembra. Dne 23. in 30. avgusta bo igrala oseska Slavija proti Naku kvalifikacijski tekmi. Tekmovanje bo končano 15. junija prihodnjega leta. Preko poljetja bodo tekmovali za Jugo-cup. Na koncu prvenstvenega tekmovanja bo 10. plasirani klub izpadel iz tekmovanja, a na njegovo mesto bo prišel klub, ki bo zavzel prvo mesto v kvalifikacijskih tekmah med prvaki posameznih podsavezov, ki bodo razdeljeni v štiri skupine.

Playalne tekme v Kamniku. V soboto in nedeljo so se vršile v Kamniku playalne tekme za prvenstvo ljubljanske podzveze. Udeležili so se jih trije klubi: ljubljanska Ilirija, mariborski Maraton in SK Kamnik. Tekme so bile zelo živahne, niso pa podale posebnih rezultatov. Prvenstvo v plavanju, waterpolu in skokih si je priborila Ilirija s 325 točkami, zelo lep uspeh pa je dosegel Maraton, ki je na drugem mestu s 285 točkami, tretji je Kamnik.

Mednarodne motociklistične dirke so se vršile v nedeljo na progi Maribor—Kamnica—Maribor. Progo so tekmovalci prevozili šestkrat. V kategoriji turnih motorjev do 600 cm³ je zmagal iz Luckman iz Ljubljane v času 48.33 (najboljši čas dneva), v kategoriji sportnih motorjev do 250 cm³ je vozil prvi skozi cilj Neustadl iz Dunaja, do 350 cm³ pa Lužnik (Perun-Maribor).

Klub slovenskih kolesarjev v Celju je priredil v nedeljo zvezdno vožnjo na sedmih progah. Na progi Zagreb—Celje je zmagal Simonović, na progi Metlica—Celje Janko Pajer, na progi Ljubljana—Celje Oblak Janko, na progi Maribor—Celje Rozman Stefan, Slovenjgradec—Celje Cajnko Vinco, Knjice—Celje Bertonecelj Franjo ter na domači progi Celje—St. Peter—Celje Jernej Oton.

jo nosijo močne duše, ni prevara, ker ljubezen ne vara človeka, marveč človeške slabosti varajo ljubezen.

Muzard jo je toplo pogledal in vprašal: — Če bi vi jutri našli na ljubezen kakor si jo zamišljate, kaj bi storili? ...

Andrejina ga je resno pogledala.

— Ali bi mi vi branili, da bi pastala srečna? Če bi to storili, ne bi bili prijatelj, marveč brezsrčen trinog.

Muzard je vzdihnil.

— Andrejina — je sklonil glavo, da bi skril solze, ki so mu silile iz oči — vaše prijateljstvo je moj edini zaklad, ki ga imam. Ne bi ga hotel izgubiti!

Cez čas je dvignil glavo in je prosil deklico, naj mu dovolj kaditi. Andrejina je perikimala. On si je napolnil pipo in prižgal. Kmalu so se valili gosti oblaki dima skozi okno.

Andrejina je čutila, da prijatelj trpi. Potolažiti ga je hotela. Položila je roko na njegovo ramo in nežno zašepetala:

— Ne bojte se, dragi Muzard! Mojega prijateljstva ne boste izgubili! Prepričana sem, da boste tudi takrat, ko bova imela šestdeset let, hodili k meni in boste pokadili svojo pipo.

On je tedaj hotel poljubiti njeno malo, mehko roko, a si ni upal, ker je čutil brezmerno spoštovanje nasproti iskrenemu prijateljstvu tega mladega bitja.

XIII.

— Kako si dober, dragi moj Avgustin — je stisnil prijatelju roko župnik Naim. — Tako čisto me obiščeš! Kako se ti naj zahvalim?

— O, pusti to! — se je nasmehnil Muzard. — Pridem, kadar pač morem. In ti obiski zame niso žrtve. Saj bi najraje vedno bil pri tebi.

Zagledal se je v župnikov obraz, ki ga je bolezen popolnoma spremenila. O prejšnji samozvesti in odločnosti ni bilo na njem sledu.

Duhovnik se je nato obrnil k Dezideriju, ki je stal pri vratih.

— Deziderij, — je dejal s slabotnim glasom — lačen sem. Prinesi mi malo sadja.

Strežnik je odhitel.

Duhovnik se je nato obrnil k Muzardu.

— Ta fant zelo skrbi zame — je dejal pohvalno.

— Boljšega strežnika ne bi mogel najti.

Muzard se je spomnil na oni prizor, ko je Deziderij pod vplivom tajne moči ranjenega duhovnika jecljalje in z izrazom globokega obžalovanja izpovedal svoj strašni zločin. On bi ga takrat morda bil zadržal, če ga župnik ne bi bil prosil:

— Sedaj mu podal roko, ker sem mu jaz že odpustil. V spomin ohrani samo to, da me je neki razbojnik to noč ranil. Vse drugo popolnoma izbrisi iz spomina.

Zlata duša, ta Pavel. Kako je dober. Odpustil je in pozabil. On pa ni pozabil ničesar. On je še vedno jezen na tega potuhnjene, zlobnega strežnika. Če bi bil Naim umrl, bi bil on vzlic svoji prisegi prijavi krivca. On še sedaj ne zaupa Dezideriju. A brezmejnja in nežna dobrota bolnikov, ki je dejal: »ta fant zelo skrbi zame«, ga je zelo zmedla in on se je odtrgal od materialnega sveta in je pohitel v božje kraljestvo, ki v njem živi Naim in kjer angeli odgovarjajo blagor: »blagor usmiljenim...«, in zdelo se mu je, da se je soba spremenila v svetišče.

Medtem se je strežnik vrnil s krožnikom v roki. Muzard ga je ostro pogledal. Deziderij je vzdržal njegov pogled. Nato je fant pogledal v duhovnikove oči in Muzard je bil priča nepozabnega prizora: dva pogleda sta se križala in pri tem sta se združila neizmerna ljubezen in kesanje. Pri srcu mu je postalo toplo in tiho si je zašepetal:

— V tej hiši vlada drugo življenje. Naim je sedaj pritegnil tudi Deziderija.

V tem hipu se je oglašil pri vratih zvonec. Deziderij je odložil krožnik in je šel odpirat.

Župnik je prislutnil. Obraz mu je zažarel od veselja, ko je spoznal glas, ki se je slišal od zunaj. Radostno je vzkliknil:

— Gospa Chastenac!

V naslednjem trenutku so se vrata odprla. Na pragu se je res prikazala gospa Chastenac. Oblečena je bila v črno. V roki je držala košarico, polno sadja: grozdje, hruške in breskve. Približala se je postelji in se je ljubeznivo nasmehnila bolniku.

— Gospod župnik, je nežno dejala gospa — prišla sem pogledat, kako se počutite.

— Preveč ste dobri, gospa! — se je nasmehnil duhovnik. — Kako se vam naj zahvalim.

Muzard je čutil, da se razgovarjata dve prijateljski duši in se je čutil temu vedremu prijateljstvu svetnika in dame, ki je s svojimi darili pospeševala bolnikovo ozdravljenje in ki je bila vsa srečna nad župnikovim okrevanjem.

Gospa se je obrnila k Muzardu, ki ga je zelo spoštovala, in ga je vprašala:

— Imate kake vesti od Solémejevih.

— Ne! — je odvrnil blagajnik. — Tu in tam dobim od njih kako razglednico iz Norveške, toda o tem ne poročata, kako jima gre.

Gospa Elizabeta se je zamislila. Čez čas je zmajala z glavo in rekla:

— Ivan mi povzroča skrbi. Doznala sem, da igra na borzi. Tega ne odobram, ker mrzign denar, ki ni zaslužen s poštenim delom. S tem igranjem je prišel do denarja, ki je omogočil to potovanje po svetu. Bog ve, kako se bo vse to končalo. Mene je strah.

(Dalje sledi.)